

Список використаних джерел

1. Вознюк О.В. Аналіз співробітництва і партнерства. Зб. матеріалів науково-практичної конференції «Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ». URL: [https:// www.conf.zippro.net.ua](https://www.conf.zippro.net.ua) (дата звернення: 21.06.2020).
2. Воронцова Т., Пономаренко В., Хомич О. та ін. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». К.: Видавництво «Алатон», 2019. 128 с.
3. Інтегрований курс «Я досліджую світ». Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна. URL: [https:// www.school1skad.jimdo.com](https://www.school1skad.jimdo.com) > app (дата звернення: 2.07.2020).
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. Затверджено. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272. URL: [https:// www.mon.gov.ua/storage/serednya/programy-1...2019/11/1...](https://www.mon.gov.ua/storage/serednya/programy-1...2019/11/1...) (дата звернення: 17.06.2020).

Дідківська А.Д., студентка II курсу ННІ педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка

Басюк Н.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови Житомирського державного університету імені Івана Франка

ВИХОВАННЯ ПОЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПODOВЖЕНОГО ДНЯ

Сучасне суспільство потребує ініціативних, креативних, цілеспрямованих, а головне, відповідальних людей. Питання формування відповідальності стає особливо актуальним в молодшому шкільному віці, оскільки душа дитини відкрита до виховних впливів.

Проблема відповідальності на загальнонауковому рівні знайшла своє відображення у сучасній філософії (А. Бен, Л. Буєва, Н. Головка, О. Дробницький, Є. Ільєнков, Дж. Мюллер, О. Плахотний, Н. Смеллер, Л. Сохань). У психології проблема досліджувалась І. Бехом, М. Савчиним, В. Остринською та іншими. Серед вітчизняних педагогів певне розв'язання вона знайшла у працях Н. Зубалій, М. Левківського, А. Макаренка, Н. Басюк та інших.

Почуття відповідальності – це відчуття «я можу» і «я повинен» виконати свої зобов'язання, разом із внутрішнім обов'язком відповісти за наслідки своїх дій. Як зазначає О. Плахотний, відповідальність не виникає сама по собі, а зароджується, розвивається і виховується, закріплюється тими суспільними умовами, у яких живе особистість. Впродовж кожного дня дитина має сама виконувати певні зобов'язання, не чекаючи допомоги дорослих. Після уроків більшість школярів відвідують групу подовженого дня, виконуючи там домашнє завдання, або просто відпочиваючи. Саме група подовженого дня має потенційні можливості для виховання почуття відповідальності учнів початкових класів.

Загалом основними завданнями групи подовженого дня є:

- організація самостійної роботи учнів із закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок, набутих на уроках;

- створення сприятливих умов для формування учнівського колективу та надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;

- організація індивідуальної, групової та колективної роботи учнів;
- організація дозвілля учнів;
- формування в учнів ціннісних орієнтацій;
- здійснення заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я учнів, на їх психічний та фізичний розвиток, набуття навичок здорового способу життя;
- виховання позитивного ставлення до суспільно-корисної праці [2].

Формами і методами виховання почуття відповідальності молодших школярів на ГПД можуть слугувати доручення, чергування, участь у самоврядуванні, тренінги, етичні бесіди, проекти, переконування.

В ході експериментальної роботи нами було виявлено, що позитивними мотивами відповідального ставлення до дорученої справи також можуть бути:

1. Турбота про благо ближнього.
2. Розуміння доцільності зусиль, цілеспрямованості.
3. Отримання задоволення від вчасного і старанного виконання дорученого.

Важливо навчати дитину суб'єкт-суб'єктної взаємодії: колективно обговорювати підсумки виконаної роботи, давати самооцінку своїм діям та вміти нести відповідальність за них, безкорисливо ділитися тим, що маєш; брати важчу або більшу частину роботи на себе.

Отже, виховання почуття відповідальності особистості – важкий і довготривалий процес, який іде паралельно із формуванням почуття обов'язку і людської гідності. Лише цілеспрямована і систематична робота педагога з використанням сучасних форм і методів в освітньому процесі допоможе ефективно розв'язати поставлене перед школою завдання.

Список використаних джерел

1. Басюк Н.А. Почуття відповідальності в учнів 1-4 класів : засади виховання: навчально-методичний посібник / за ред. проф. Левківського М.В., Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2005. 159 с.

2. Басюк Н.А. Виховання почуття відповідальності в молодших школярів. Сходінки до відповідальності : Навчально методичний посібник / за ред. проф. Левківського М.В., Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 192 с.

3. Дубровський В. Л. Група продовженого дня як одна із форм становлення особистості учня у початковій школі. Наукові записки. Серія: Психолого-педагогічні науки: збірник наукових праць. № 2. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. С. 65–70.

4. Левківський М. В. Формування відповідального ставлення до праці в школярів. Київ : Педагогічна думка, 1996. 216 с.

Дмитрієва Л.В., вчитель початкових класів Ніжинської гімназії № 10

Дубровська Л.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ «ЩОДЕННІ 5»

Дитина за концепцією Нової української школи є активним учасником освітнього процесу, навчаючись самостійності, відповідальності, критичному мисленню. Головна мета НУШ - дати учням не тільки міцні знання, а й вміння